

УДК 811.112

Олег ВЕСОЛОВСЬКИЙ

асистент кафедри німецької філології, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0002-9836-3672

Олена ПАВЛИШИНЕЦЬ

старший викладач кафедри німецької філології, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0002-6368-6335

Oleh VESOLOVSKYI

Assistant of the Department of German Philology, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0002-9836-3672

Olena PAVLYSHYNETS

Senior Lecturer of the Department of German Philology, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0002-6368-6335

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З СОМАТИЧНИМ
КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ**

**FUNCTIONING OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH SOMATIC
COMPONENT IN GERMAN**

Стаття присвячена аналізу вживання фразеологічних одиниць, пов'язаних із частинами тіла чи фізичним станом, у новинах, представлених на німецькому

сайті tagesschau.de. Автори статті визначають актуальність проблеми в контексті впливу мови на формування мовної картини світу у текстах новинних повідомлень та виявлення особливостей вживання фразеологічних одиниць у цьому жанрі. Мета статті полягає у вивченні функціонування та маніпулятивного потенціалу фразеологізмів із соматичним компонентом у текстах німецьких новин. Дослідження спрямовано на виявлення особливостей вживання цих виразів у новинному дискурсі, а також на визначення їхнього внеску у формуванні мовного образу новин та ефективної взаємодії з аудиторією.

Автори статті використовують комплексний метод дослідження, що включає аналіз вживання фразеологізмів, їхню взаємодію у межах одного контексту та вплив на сприйняття інформації реципієнтом. Особлива увага приділяється ролі фразеологізмів з соматичним компонентом у формуванні емоційного тону новин, а також їхній функціональній ефективності в контексті впливу на аудиторію. Встановлено, що у німецькомовних новинах більшість фразеологізмів мають компоненти, які стосуються обличчя та виражають дії, меншою мірою представлені одиниці у складі фразеологізмів на позначення кінцівок, шкіри та внутрішніх органів, такі фразеологізми позначають почуття. Автори наголошують на необхідності розуміння та аналізу впливу фразеологічних засобів на рівень зрозумілості та емоційну насиченість новинного тексту для читача.

Результати дослідження дозволяють виявити особливості фразеологічної експресії у новинах, а також визначити можливі шляхи покращення мовленнєвої виразності та комунікативної ефективності текстів новин через уважне використання фразеологізмів з соматичним компонентом. На думку авторів, ця стаття може стати корисним внеском у розуміння впливу фразеології на мовленнєвий акт і відкриє нові перспективи для подальших досліджень у галузі лінгвістики та медіакommunікацій.

Ключові слова: маніпулятивний потенціал, німецька мова, соматичний компонент, текст новин, фразеологізм.

The article is devoted to the analysis of the use of phraseological units related to body parts or physical condition in the news presented on the German website tagesschau.de. The authors of the article define the relevance of the problem in the context of the influence of language on the formation of the linguistic picture of the world in the texts of news reports and the identification of the peculiarities of the use of phraseological units in this genre. The purpose of the article is to study the functioning and manipulative potential of phraseological units with a somatic component in German news texts. The study is aimed at identifying the peculiarities of the use of these expressions in news discourse, as well as at determining their contribution to the formation of the linguistic image of news and effective interaction with the audience.

The authors of the article use a comprehensive research method, which includes the analysis of the use of phraseological expressions, their interaction within the same context and their impact on the recipient's perception of information. Particular attention is paid to the role of phraseological units with a somatic component in shaping the emotional tone of the news, as well as their functional effectiveness in the context of influencing the audience. It has been found that in German-language news, most phraseological units have components that refer to the face and express actions, with a lesser number of units in the phraseological units denoting limbs, skin and internal organs, such phraseological units denoting feelings. The authors emphasize the need to understand and analyze the impact of phraseological means on the level of comprehensibility and emotional intensity of the news text for the reader.

The results of the study allow us to identify the peculiarities of phraseological expression in the news, as well as to identify possible ways to improve the linguistic expressiveness and communicative effectiveness of news texts through the careful use of phraseological units with a somatic component. According to the authors, this article can be a useful contribution to understanding the influence of phraseology on the speech act and will open up new perspectives for further research in the field of linguistics and media communications.

Key words: manipulative potential, German, somatic component, news text, phraseology.

Постановка проблеми. У сучасному мовознавстві активно досліджується використання фразеологізмів у різних мовних контекстах. Однак, попри загальні дослідження фразеології, важливим є вивчення функціонування фразеологізмів з соматичним компонентом у конкретних жанрах текстів, зокрема в новинах. Ця проблема визначається необхідністю розкриття специфіки вживання фразеологічних одиниць, пов'язаних із частинами тіла чи фізичним станом, у новинарському мовленні німецької мови.

На сьогодні мовна картинка світу у новинарському тексті є важливим чинником впливу на громадську думку, і використання фразеологізмів може зробити суттєвий вклад у формування цієї картини. Аналіз фразеологічних одиниць у новинах відкриває можливість розуміння та виявлення особливостей їхнього вживання, емоційного забарвлення та ефективності впливу на читача.

Зазначимо, що соматичні компоненти у фразеологічних одиницях можуть нести велике емоційне та концептуальне навантаження, що робить їх особливо цікавими для вивчення. Дослідження таких фразеологізмів може відкрити нові горизонти для розуміння культурологічних та психолінгвістичних аспектів мовного вираження в німецькій мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному мовознавстві велику увагу приділяють дослідженню фразеологізмів як важливого аспекту мовної системи. Фундаментальною у цьому напрямі є монографія О. Степаненко «Словотвірні гнізда з вершинним соматичним компонентом: семантика і структура» [9]. Фразеологізми із соматичним компонентом в українській мові розглядали Г. Наконечна та Г. Вознюк [3], С. Панцьо та Л. Вакарюк [4], І. Приходько [6], О. Степаненко [8]. Низка робіт присвячена дослідженню фразеологізмів з соматичним компонентом у зіставному аспекті [1; 2; 5; 7; 10].

Однак, попри значущість досліджень у цьому напрямку, мало уваги приділено аналізу функціонування фразеологізмів із соматичним компонентом у

німецькій мові. Важливим є вивчення та розкриття специфіки використання фразеологізмів, в яких мовець використовує вирази, пов'язані з частинами тіла чи фізичним станом.

Постановка завдання. Мета статті полягає у вивченні функціонування та маніпулятивного потенціалу фразеологізмів із соматичним компонентом у текстах німецьких новин. Об'єктом дослідження є фразеологізми з соматичним компонентом у сучасній німецькій мові. Предметом дослідження є маніпулятивний потенціал фразеологічної соматичної лексики сучасної німецької мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фразеологізми з соматичним компонентом є важливою частиною мовного вживання в німецькій мові, як і в багатьох інших мовах. Вони використовуються для вираження різних почуттів, станів або ситуацій, пов'язаних з тілесними відчуттями. Крім того, такі фразеологізми відображають культурні особливості, традиції та ставлення до тіла та здоров'я. Вони можуть мати пряме значення або використовуватися в переносному сенсі.

Фразеологізми з соматичним компонентом в німецькій мові виконують різноманітні функції, додаючи висловленням емоційність, колорит і конкретність. З-поміж основних функцій аналізованих фразеологізмів можна виокремити такі:

1. Експресивність та емоційність: фразеологізми можуть додавати емоційний відтінок мовленню, допомагаючи висловити власні почуття чи реакції.
2. Образність і конкретність: фразеологізми створюють образність та конкретність висловлювань, роблячи їх більш зрозумілими та живими.
3. Культурна специфіка: фразеологізми можуть містити в собі культурні аспекти та відображати специфічні особливості менталітету чи традицій німецькомовних народів.

4. **Метафоричний вираз:** використання соматичних компонентів у фразеологізмах дозволяє створювати метафори, які розширюють і поглиблюють смислове сприйняття вислову.

5. **Ідіоматичність:** фразеологізми з соматичним компонентом є типовими виразами мовлення і вимагають особливого розуміння, що робить їх ідіоматичними.

6. **Вираження національного колориту:** деякі фразеологізми можуть мати специфічний національний колорит, відображаючи особливості менталітету та культурного середовища.

7. **Створення мовного стилю:** використання фразеологізмів може надати мовленню особливий стиль або відчуття ідентичності.

За запитом сайту новинних повідомлень tagesschau.de було встановлено, що більшість фразеологізмів мають компоненти, які стосуються обличчя та виражають дії, меншою мірою представлені одиниці у складі фразеологізмів на позначення кінцівок, шкіри та внутрішніх органів, такі фразеологізми позначають почуття.

Під час аналізу текстів новинних повідомлень було виокремлено такі фразеологізми із соматичним компонентом:

Die Nase voll haben – Бути набридлим, втомленим від чогось.

Die Daumen drücken – Схрестити пальці: підтримувати когось, сподівання на успіх у чомусь.

Sich die Zähne ausbeißen – Згризти зуби, *букв.* вищерблювати зуби: вказує на важкість чогось, наприклад, роботи або завдання.

Ein Auge zudrücken – Заплющити очі на що-небудь: не приділяти уваги чомусь, ігноруючи певні правила чи недоліки.

Das Herz auf der Zunge tragen (мати серце на язиці): висловлювати свої почуття відкрито і без прикрас.

Die Nase voll haben – Бути набридлим, втомленим від чогось.

Unter die Haut gehen – Сильно вражати, змушувати відчувати щось глибоко.

Jemandem auf die Nerven gehen – Дратувати, надокучати комусь.

Hals über Kopf – Поспішно щось робити.

Auf Zehenspitzen gehen – Робити щось тихо, обережно.

Augen wie ein Luchs haben – Мати дуже гострі очі.

Ein Herz und eine Seele sein – Бути дуже близькими, мати тісний зв'язок.

Jemandem auf der Nase herumtanzen – Керувати чийось життям, діями без його згоди.

Blut und Wasser schwitzen – Дуже сильно працювати, робити величезні зусилля.

Das Herz in die Hand nehmen – Взяти на себе відповідальність, відвагу, вирішити щось важке чи відповідальне.

Розглянемо, як ці фразеологізми реалізуються у текстах новин. Фразеологізм **Die Daumen drücken** (тримати кулаки, букв. тримати пальці) означає підтримку і трапляється на сайті 18 разів. Його вжито у повідомленні під назвою «Schülerin zeigt Politik und Talkshows, wie es besser gehen kann» від 08.06.2023 про 15-річну дівчину, яка пройшла до загальнонаціонального фіналу «Jugend debattiert». У тексті є речення про те, що мама за неї вболіває: «*Sie wird ganz fest **die Daumen drücken**, wenn ihre Tochter beim Bundesfinale auf der Bühne steht*» – «Вона (мати) **триматиме пальці схрещеними**, коли її донька стоїть на сцені під час національного фіналу».

За запитом сайту tagesschau.de фразеологізм **Sich die Zähne ausbeißen** (вигризти зуби) вжито лише один раз, а саме у новині під заголовком «Guten Morgen, NRW!» від 20.04.2023 у контексті «*Nach der Endlos-Serie von Geldautomaten-Sprengungen könnten **sich** die Täter künftig in Mülheim an der Ruhr **die Zähne ausbeißen**. Eine Bank lässt dort einen Geldautomaten neuen Typs einbauen, der angeblich kaum noch sprengbar ist*» – «Після нескінченної серії вибухів банкоматів у місті Мюльгайм-ан-дер-Рур зловмисники можуть у майбутньому **вигризти собі зуби**. Банк встановлює там банкомат нового типу, який майже неможливо підірвати». Маніпулятивний потенціал аналізованого фразеологізму спрямований на зловмисників та є попередженням для них про те, що підірвати банкомати вже не буде результативним.

Фразеологізм **Ein Auge zudrücken** (заплющувати очі на що-небудь) зафіксовано у сімох текстах новин, наприклад, у статті під заголовком «Justiz muss vor Auslieferung genau prüfen» від 15.10.2019 про Суд ЄС, який у більшості випадків відкидав занепокоєння щодо екстрадиції, зараз судові органи перевіряють умови утримання під вартою в іншій країні, перш ніж видавати європейський ордер на арешт. Аналізований фразеологізм виявлено у контексті: «*Und – sehr wichtig – die Richter weisen darauf hin: Das deutsche Gericht darf **kein Auge zudrücken**. Es darf nicht den Haftbefehl erlassen mit dem Hinweis, dass sonst das ganze System nicht mehr funktioniert*» – «*I – що дуже важливо – судді вказують на це: Німецький суд не повинен **заплющувати очі**. Він не повинен видавати ордер на арешт на тій підставі, що інакше вся система перестане працювати*». Маніпуляція шляхом вживання фразеологізму у наведеному контексті виявляється у тому, щоб нав'язати реципієнтам думку про справедливість Німецького суду.

Наступний фразеологізм із соматичним компонентом – **Das Herz auf der Zunge tragen** (відкрито говорити) – зафіксовано на сайті сім разів, наприклад, у тексті новини під назвою «Zukunft von Trainer Tim Walter beim HSV trotz Sieg in Nürnberg ungewiss» від 17.12.2023 про майбутнє тренера Тіма Вальтера в гамбурзькому клубі: «*Der Aufsichtsrat äußert sich seit gefühlten Ewigkeiten nicht zur sportlichen Situation. Und Anteilseigner Klaus-Michael Kühne, der in der Vergangenheit **das Herz auf der Zunge trug**, hat sich ebenfalls lange nicht zu Wort gemeldet*» – «*Наглядова рада не коментує спортивну ситуацію вже, здається, цілу вічність. І акціонер Клаус-Міхаель Кюне, який в минулому **відкрито висловлювався**, також довго мовчав*». У наведеному контексті аналізований фразеологізм взаємодіє з іншим фразеологізмом – *seit gefühlten Ewigkeiten* –, який вербалізує дуже тривалу дію та вказує на суміжність дій наглядової ради та акціонера.

Фразеологізм **Die Nase voll haben** (бути набридлим, втомленим від чогось) є досить частотним у текстах новин сайту tagesschau.de. Він трапляється 17 разів, здебільшого у повідомленнях політичної спрямованості, як-от у статті під

назвою «CDU und SPD stimmen für Koalitionsvertrag» від 16.12.2023 про вибори у землі Гессен: «*Er **habe die Nase voll** davon, wie mit Polizistinnen und Polizisten im Land umgegangen werde, erklärte der Ministerpräsident. Er kündigte ein Paket an, das unter anderem härtere Strafen für Angriffe auf Beamte und Beamtinnen vorsehe*» – «Прем'єр-міністр заявив, що йому **набридло** те, як в країні ставляться до поліцейських. Він анонсував пакет законів, який передбачає посилення покарання за напади на поліцейських». Вживання фразеологізму **die Nase voll haben** не притаманне мовленню політиків, однак, якщо вони його вживають, то це свідчить про сильний емоційний стан прем'єр-міністра.

Фразеологізм із соматичним компонентом **Unter die Haut gehen**, що має значення «сильно вразити», зафіксовано на сайті 14 разів. Наприклад, у новині під заголовком «Die Hamas zeigt ihr wahres Gesicht» від 07.10.2023 про ХАМАС ця фразеологічна одиниця трапляється у контексті: «*Hamas-Terroristen durchstreifen mit Maschinenpistolen und Schnellfeuerwaffen bewaffnet israelische Ortschaften und Städte nahe dem Grenzstreifen. Dazu die schrecklichen Bilder und Videos von entführten Soldaten und Zivilisten – gefoltert, verletzt, verängstigt. Bilder, die **unter die Haut gehen***» – «Терористи ХАМАС, озброєні автоматами та скорострільною зброєю, блукають ізраїльськими містами поблизу прикордонної смуги. Жахливі зображення і відео викрадених солдатів і цивільних осіб – закатованих, поранених, наляканих. Кадри, від яких **мурашки по шкірі**». Фінальна позиція у реченні аналізованого фразеологізму посилює враження на реципієнта. У цьому випадку фразеологізм узагальнює дієприслівники *gefoltert, verletzt, verängstigt* на позначення стану потерпілих.

Фразеологізм **Jemandem auf die Nerven gehen** (дратувати, надокучати комусь) зафіксовано на сайті 10 разів, як-от у статті під заголовком «FBI-Ermittlungen gegen New Yorker Bürgermeister» від 28.11.2023. У тексті йдеться про позов за тілесне насильство та звинувачення в корупції мера Нью-Йорка Адамса: «*Als Nightlife-König gibt sich New Yorks Bürgermeister Eric Adams gern. Doch statt Wein predigt der Ex-Cop neuerdings lieber Wasser: Sein Team sei gesetzestreu. Er wiederhole das so oft, dass er damit allen auf die Nerven gehe*» –

«Мер Нью-Йорка Ерік Адамс любить представляти себе королем нічного життя. Але замість вина колишній поліцейський тепер проповідує воду: його команда законослухняна. Він повторює це так часто, що діє всім на нерви». У наведеному контексті зафіксовано це один фразеологізм – *statt Wein Wasser predigen*, який взаємодіє із фразеологізмом *jemandem auf die Nerven gehen*, та вербалізує причину, яка призводить до роздратування.

Фразеологізми з соматичним компонентом допомагають збагачувати мовлення, надаючи йому витонченість, глибину та індивідуальність. Крім того, вони відображають специфічні аспекти культури та сприяють ефективному сприйняттю інформації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження вказують на значущість фразеологічних одиниць із соматичним компонентом у створенні емоційного тону текстів, а також їхній вплив на сприйняття інформації читачем. Виявлено, що соматичні компоненти у фразеологізмах не лише додають експресії мовленню, але й мають суттєвий маніпулятивний потенціал та вплив на емоційне забарвлення новин. Їхнє вживання допомагає вирізняти та підкреслювати ключові моменти у текстах, що сприяє ефективній комунікативній взаємодії з реципієнтами.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у розгляді функціонування соматичних фразеологізмів у контексті кількох мов та культур для зрозуміння різноманітності їхнього сприйняття.

Література:

1. Денисенко І. Особливості соматичних фразеологізмів: концепт «hand» в англійській та українських мовах. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7705/1/Denysenko.pdf>
2. Мицан Д. М. Фразеологізми з компонентом ребро у польській та українській мовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2014. Вип. 48. С. 287-288.

3. Наконечна Г. В., Вознюк Г. Соматичні богословізми в системі українських народних ботанічних назв: соціолінгвістичний аспект. *Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка»*. 2017. № 869. С. 98-100.
4. Панцьо С., Вакарюк Л. Культурологічна вагомість соматичної лексики (на матеріалі лемківської пісні). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: філологія (мовознавство): збірник наукових праць / [гол. ред. Н. Л. Іваницька]. Вип. 16. Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2012. С. 155–162.
5. Патен І. М. Лінгвокультурологічні засади зіставлення фразеологічного складу української, російської, польської та англійської мов. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2016. С. 144-155.
6. Приходько І. М. Соматичні найменування в історії лексичної системи української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова Харків, 2021. 20 с.
7. Сівков І. В. Соматизми кістка та кров в арабській та українській мовах: етимологічно-дериваційний аналіз, структурне дослідження семантичних полів. *Сходознавство*. 2014. № 67. С. 79-90.
8. Степаненко О. К. Парадигматична структура словотвірного гнізда з вершиною-соматизмом «лице» в українській мові. *Український смисл*. 2015. № 1. С. 101-110.
9. Степаненко О. К. Словотвірні гнізда з вершинним соматичним компонентом: семантика і структура: монографія; В. о. Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2011. 167 с.
10. Стрілець Н. Я. Структурні та функціонально-семантичні особливості соматичних фразем у романських мовах (на матеріалі французької, іспанської та італійської мов): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.05 – романські мови. Київ, 2003. 17 с.

References:

1. Denysenko, I. (2017). Osoblyvosti somatychnykh frazeolohizmiv: kontsept «hand» v anhliiskii ta ukrainskykh movakh [Features of somatic phraseology: the concept of «hand» in English and Ukrainian]. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7705/1/Denysenko.pdf> [in Ukrainian].
2. Mytsan, D. M. (2014). Frazeolohizmy z komponentom rebro u polskii ta ukrainskii movakh [Phraseology with the component rib in Polish and Ukrainian]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii: Filolohichna – Scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Series: Philological*, 48, 287-288 [in Ukrainian].
3. Nakonechna, H. V., Vozniuk, H. (2017). Somatychni bohoslovizmy v systemi ukrainskykh narodnykh botanichnykh nazv: sotsiolinhvistychnyi aspekt [Somatic theologisms in the system of Ukrainian folk botanical names: sociolinguistic aspect]. *Visn. Nats. un-tu «Lviv. politekhnika» – Visn. National Lviv University. polytechnic* , 869, 98-100 [in Ukrainian].
4. Pantso, S., Vakariuk, L. (2012). Kulturolohichna vahomist somatychnoi leksyky (na materialy lemkiivskoi pisni) [Cultural significance of somatic vocabulary (based on Lemko songs)]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: filolohiia (movoznavstvo): zbirnyk naukovykh prats / [hol. red. N. L. Ivanytska] – Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyyi. Series: philology (linguistics): collection of scientific works / [ch. ed. N. L. Ivanytska]*, 16. Vinnytsia: TOV «Firma «Planer», 155–162 [in Ukrainian].
5. Paten, I. M. (2016). Linhvokulturolohichni zasady zistavlennia frazeolohichnoho skladu ukrainskoi, rosiiskoi, polskoi ta anhliiskoi mov [Linguistic and Cultural Foundations of Comparing the Phraseological Composition of the Ukrainian, Russian, Polish and English Languages]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri – The native word in the ethnocultural dimension*, 144-155 [in Ukrainian].
6. Prykhodko, I. M. (2021). Somatychni naimenuvannia v istorii leksychnoi systemy ukrainskoi movy [Somatic Names in the History of the Ukrainian Language

Lexical System]: *avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.01 – ukrainska mova*. Kharkiv [in Ukrainian].

7. Sivkov, I. V. (2014). Somatyzy kistka ta krov v arabskii ta ukrainskii movakh: etymolohichno-deryvatsiinyi analiz, strukturne doslidzhennia semantychnykh poliv [Somatisms bone and blood in Arabic and Ukrainian: etymological and derivational analysis, structural study of semantic fields]. *Skhodoznavstvo – Orientalism*, 67, 79-90 [in Ukrainian].

8. Stepanenko, O. K. (2015). Paradyhmatychna struktura slovotvirnoho hnizda z vershynoiu-somatyzyzmom «lytse» v ukrainskii movi [The Paradigmatic Structure of the Word Formation Nest with the Top Somatism «Face» in the Ukrainian Language]. *Ukrainskyi smysl – Ukrainian language*, 101-110 [in Ukrainian].

9. Stepanenko, O. K. (2011). Slovotvirni hnizda z vershyнным somatychnym komponentom: semantyka i struktura [Word-forming nests with a vertex somatic component: semantics and structure]: monohrafiia; V.o. Dnipropetr. nats. un-t im. Olesia Honchara. Dnipropetrovsk: Aktsent PP [in Ukrainian].

10. Strilets, N. Ia. (2003). Strukturni ta funktsionalno-semantychni osoblyvosti somatychnykh frazem u romanskykh movakh (na materialy frantsuzkoi, ispanskoi ta italiiskoi mov) [Structural, functional and semantic features of somatic phrases in Romance languages (based on French, Spanish and Italian)]: *avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.05 – romanski movy*. Kyiv [in Ukrainian].